

Sociaal Veiligheidsplan

PC Daltonschool Ichthus

PC Daltonschool Ichthus wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat en een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein (PCBS Ichthus, 2005).

Het bevorderen van sociaal gedrag en het tegengaan van grensoverschrijdend en/of ongewenst gedrag, als agressie, geweld, discriminatie en pesten is van invloed op de sociale veiligheid binnen onze school (Stichting School en Veiligheid, n.d., p. 1).

In dit sociaal veiligheidsplan is vastgesteld op welke wijze we sociaal gedrag binnen de school preventief bevorderen en op welke wijze we grensoverschrijdend en/of ongewenst gedrag benaderen.

De afspraken en maatregelen die in het sociaal veiligheidsplan worden vermeld, dienen als leidraad. Wij vinden het belangrijk om elke situatie als unieke situatie te beschouwen. Voor de genoemde afspraken en maatregelen geldt daarom dat deze niet in elke situatie bindend hoeven te zijn.

Grensoverschrijdend en/of ongewenst gedrag

Onder grensoverschrijdend en ongewenst gedrag verstaan we agressief en gewelddadig gedrag, discriminatie en pesten (Stichting School en Veiligheid, n.d.). Voor al deze vormen geldt dat dit zich kan voordoen tussen leerlingen, tussen de leerling(en) en de leerkracht en/of de schoolleiding.

Agressie en geweld

Agressief en gewelddadig gedrag behelst het toebrengen van schade aan een ander, door de ander aan te vallen of te bedreigen met psychisch of fysiek geweld (Van Der Ploeg, 2011a, Van Der Ploeg, 2011b).

Pesten en plagen

Pestgedrag kenmerkt zich door drie aspecten. We spreken van pesten wanneer iemand de ander bewust fysiek, verbaal of geestelijke leed wil berokkenen. Daarbij is er sprake van een machtsverschil tussen het kind dat gepest wordt en het kind dat pestgedrag laat zien. Tot slot vinden de incidenten herhaaldelijk en over een langere periode plaats (Broersen, Ossenblok, Montesano Montessori, 2015, Goossens, Vermande & Van Der Meulen, 2011, Van Der Ploeg, 2011b).

We vinden het belangrijk om pesten te onderscheiden van plagen. Plagen vindt incidenteel plaats, waarbij leerlingen aan elkaar gewaagd zijn. Er is sprake van een gelijke machtsverhouding tussen beide leerlingen. Ook ondervindt de leerling geen lichamelijke en/of geestelijk schade van het gedrag (Veenstra, 2014, Draaijer, Drenth, Galesloot & Van Den Noort, 2012).

Het bevorderen van sociale veiligheid

In alle klassen wordt zowel preventief als curatief gewerkt aan het waarborgen van de sociale veiligheid.

Kanjertraining

De Kanjertraining is een schoolbreed programma met als doel om sociale problemen als pesten, conflicten, uitsluiting en sociaal teruggetrokken gedrag te voorkomen of te verminderen. De Kanjertraining is een preventief programma, wat betekent dat de Kanjertraining tot doel heeft om een veilige sfeer in de klas en in de school te creëren en het welbevinden van de leerlingen te vergroten (NJI, 2014).

Deze training wordt gegeven door onze eigen leerkrachten. Alle leerkrachten van basisschool Ichthus zijn bevoegd om de Kanjertraining te mogen geven. Het hele team volgt nascholing om de uitgangspunten van de Kanjertraining op de juiste manier over te brengen op onze leerlingen (PCBS Ichthus, n.d.).

In de klas staan de uitgangspunten van de Kanjertraining centraal. Deze uitgangspunten worden weergegeven op de onderstaande posters.

(PCBS Ichthus, n.d.)

Het gedrag van de leerling wordt binnen de Kanjertraining gekenmerkt door een bepaalde pet. De vier petten die in de training worden gebruikt, staan voor vier verschillende typen gedrag of coping strategieën. Deze petten zeggen niet iets over wie je bent, maar hebben betrekking op de wijze waarop je je gedraagt op een bepaald moment en in een bepaalde situatie (NJI, 2014)

De zwarte pet staat voor brutaal, agressief en dominant gedrag. De rode pet staat voor onverschillig, meeloop en uitlach gedrag. De gele pet staat voor verlegen, bang en zielig gedrag. De witte pet staat voor authentiek, sociaal vaardig, betrouwbaar en oplossingsgericht gedrag (NJI, 2014).

Peer mediation

Peer mediation is een interventie die ook wel wordt aangeduid als leerling-bemiddeling. Twee leerlingen die hebben deelgenomen aan een training tot mediator, helpen medeleerlingen bij het oplossen van conflicten die zich onder schooltijd voordoen. Leerling-bemiddelaars helpen 'met de handen op de rug' (Hautvast & Prior, 2010, p. 15). Ze helpen leerlingen in een conflictsituatie om te zoeken naar een vreedzame oplossing, die voor beide partijen goed voelt (Hautvast & Prior, 2010). Leerling-bemiddeling kan worden ingezet bij uit de hand gelopen situaties, als uitschelden, het afpakken van spullen, buitensluiten en pesten. Het bemiddelen tijdens een conflictsituatie verloopt volgens een vast stappenplan, bestaande uit zeven stappen.

Stap 1

De leerling-bemiddelaars vragen apart aan beide partijen of ze mee willen werken in het zoeken naar een vreedzame oplossing voor het conflict.

Stap 2

De regels die gelden bij het bemiddelen worden met beide partijen besproken.

Stap 3

Beiden partijen vertellen vanuit hun eigen perspectief wat er is voorgevallen. Er wordt naar elkaar geluisterd, zonder elkaar te onderbreken.

Stap 4

Beide partijen geven aan wat zij nodig hebben om het conflict op te lossen.

Stap 5

Beide partijen bedenken een oplossing voor het conflict, die beiden partijen een goed gevoel geeft.

Stap 6

De afspraken die zijn gemaakt worden vastgelegd. Er wordt met de bemiddelaars afgesproken dat er later nog eens op deze afspraken zal worden teruggekeken.

Stap 7

De twee bemiddelaars evalueren samen het gesprek. Wanneer het gesprek moeilijk verliep of niet (geheel) is opgelost, bespreken ze dit met de groepsleerkracht (Hautvast & Prior, 2010).

In het schooljaar 2014 – 2015 hebben tien leerlingen uit de groepen zes, zeven en acht een training tot mediator (ook wel bemiddelaar) gevolgd. Deze training is eind maart 2015 afgerond. In 2016 is opnieuw een groep mediators opgeleid. Aan het einde van ieder schooljaar worden uit de groepen 5, 6 en 7 nieuwe mediators opgeleid. Ouders/verzorgers wordt toestemming gevraagd of het kind mag deelnemen aan de training. Na diplomering kan de mediator aan de slag tijdens de pauzes.

Afspraken omtrent pesten, agressief, gewelddadig en/of discriminerend gedrag binnen PCBS Ichthus

Binnen basisschool Ichthus wordt er gehandeld naar het onderstaande schema, wanneer er sprake is van pesten, agressief, gewelddadig en/of discriminerend gedrag. Deze afspraken geld onder schooltijd en bij naschoolse activiteiten die onder de verantwoordelijkheid van de school vallen.

Voortekenen van onvrede en spanning	De leerkracht observeert	De leerkracht benoemt het gedrag van de leerling (aan de hand van de typen gedragingen uit de Kanjertraining)	De leerkracht informeert ouders (telefonisch) over wat er is voorgevallen en rapporteert in ParnasSys.			
Storende uitingen en/of luide protesten naar zowel medeleerlingen als de leerkracht.	De leerkracht observeert	De leerkracht benoemt het gedrag van de leerling (aan de hand van de typen gedragingen uit de Kanjertraining)	De leerkracht stelt grenzen en benoemt de consequenties van het gedrag dat de leerling laat zien.	De leerkracht informeert ouders (telefonisch) over wat er is voorgevallen en rapporteert in ParnasSys.		
Een dreigende of intimiderende lichaamshouding, naar zowel medeleerlingen als de leerkracht.	De leerkracht observeert	De leerkracht benoemt het gedrag van de leerling (aan de hand van de typen gedragingen uit de Kanjertraining)	De leerkracht stelt grenzen en benoemt de consequenties van het gedrag dat de leerling laat zien.	De leerkracht haalt de leerling uit de situatie. Dit kan door de leerling buiten de kring, op de time-out kruk of tijdelijk op de gang te zetten. Dit is afhankelijk van de leeftijd van de leerling. Wanneer de leerling zich verzet, kan de leerkracht ervoor kiezen om zich samen met de klas tijdelijk af te zonderen van de leerling. De leerkracht gaat in gesprek met de leerling(en) tegen wie een dreigende of intimiderende lichaamshouding is geuit. De leerkracht gaat in gesprek met de leerling die een dreigende of intimiderende lichaamshouding heeft geuit.	De leerkracht licht ouders (telefonisch) in over wat er is voorgevallen en rapporteert in ParnasSys. De leerkracht rapporteert zowel de afspraken die gemaakt zijn met de leerling als de afspraken die eventueel gemaakt zijn met diens ouders.	De leerkracht informeert de intern begeleider van de desbetreffende bouw (onder- of bovenbouw) en de schooldirecteur.

				In dit gesprek reflecteert de leerkracht samen met de leerling op de situatie die zich heeft voorgedaan en maakt de leerkracht met leerling afspraken over het gedrag van de leerling.		
Verbale agressie en/of verbaal geweld (gericht op een persoon)	De leerkracht observeert	De leerkracht benoemt het gedrag van de leerling (aan de hand van de typen gedragingen uit de Kanjertraining)	De leerkracht stelt grenzen en benoemt de consequenties van het gedrag dat de leerling laat zien.	De leerkracht haalt de leerling uit de situatie. Dit kan door de leerling buiten de kring, op de time-out kruk of tijdelijk op de gang te zetten. Dit is afhankelijk van de leeftijd van de leerling. Wanneer de leerling zich verzet, kan de leerkracht ervoor kiezen om zich samen met de klas tijdelijk af te zonderen van de leerling. De leerkracht gaat in gesprek met de leerling(en) tegen wie verbale agressie en/of verbaal geweld is geuit. De leerkracht gaat in gesprek met de leerling die verbale agressie en/of verbaal geweld heeft geuit. In dit gesprek reflecteert de leerkracht samen met de leerling op de situatie die zich heeft voorgedaan en maakt de leerkracht met leerling afspraken over het gedrag van de leerling.	De leerkracht licht ouders (telefonisch) in over wat er is voorgevallen en rapporteert in ParnasSys. De leerkracht rapporteert zowel de afspraken die gemaakt zijn met de leerling als de afspraken die eventueel gemaakt zijn met diens ouders.	De leerkracht informeert opnieuw de intern begeleider van de desbetreffende bouw (onder- of bovenbouw) en de schooldirecteur. De leerkracht stemt samen met de intern begeleider en/of de schooldirecteur af welke maatregelen genomen worden.
Fysieke agressie en/of fysiek	De leerkracht observeert	De leerkracht benoemt het gedrag van de leerling (aan de hand	De leerkracht stelt grenzen en benoemt de consequenties	De leerkracht haalt de leerling uit de situatie. Dit kan door de leerling buiten de kring, op de	De leerkracht licht ouders (telefonisch) in over wat er is	De leerkracht informeert opnieuw de intern begeleider van de

geweld (gericht op een persoon)		van de typen gedragingen uit de Kanjertraining)	van het gedrag dat de leerling laat zien.	time-out kruk of tijdelijk op de gang te zetten. Dit is afhankelijk van de leeftijd van de leerling. Wanneer de leerling zich verzet, kan de leerkracht ervoor kiezen om zich samen met de klas tijdelijk af te zonderen van de leerling. De leerkracht gaat in gesprek met de leerling(en) tegen wie een fysieke agressie en/of fysiek geweld is geuit. De leerkracht gaat in gesprek met de leerling die fysieke agressie en/of fysiek geweld heeft geuit. In dit gesprek reflecteert de leerkracht samen met de leerling op de situatie die zich heeft voorgedaan en maakt de leerkracht met leerling afspraken over het gedrag van de leerling.	voorgevallen en rapporteert in ParnasSys. De leerkracht rapporteert zowel de afspraken die gemaakt zijn met de leerling als de afspraken die eventueel gemaakt zijn met diens ouders.	desbetreffende bouw (onder- of bovenbouw) en de schooldirecteur. De leerkracht stemt samen met de intern begeleider en/of de schooldirecteur af welke maatregelen genomen worden.
---------------------------------	--	---	---	--	---	---

Gebaseerd op een stappenplan zoals elders wordt gebruikt binnen het samenwerkingsverband PCBO (De Ontdekking, 2014).

Schorsing en verwijdering

Wanneer er sprake is van herhaaldelijk wangedrag, crimineel gedrag, herhaaldelijke verstoring van de orde, rust en veiligheid op school of bedreiging door ouder/verzorgers kan de schooldirecteur een leerling schorsen (Verzuimprotocol Primair Onderwijs, n.d., PCBS Ichthus, 2014). De school mag een leerling voor maximaal vijf schooldagen schorsen. Dit na overleg met de leerling, de ouders/verzorgers en de groepsleerkracht. Tijdens de schorsingsperiode heeft de school de verplichting om onderwijs aan te blijven bieden aan de leerling (Verzuimprotocol Primair Onderwijs, n.d.).

Als schorsing ontoereikend is en het niet te tolereren gedrag van de leerling of diens ouder zich voortzet, kan er worden overgegaan tot verwijdering. Voorafgaande aan het besluit tot verwijdering moet het bevoegd gezag de leerkracht en de ouders/verzorgers van de leerling horen. Als de leerling twaalf jaar of ouder is, zal het bevoegd gezag ook met de leerling in gesprek gaan. De school heeft de verplichting om gedurende acht weken te zoeken naar een andere school voor de desbetreffende leerling. Als aangetoond kan worden dat er zonder succes is gezocht naar een andere school, mag er worden overgegaan tot verwijdering (PCBS Ichthus, 2014, Verzuimprotocol Primair Onderwijs, n.d.).

Zodra het besluit tot verwijdering is genomen, zal het bevoegd gezag de leerling en diens ouders in ieder geval schriftelijk informeren over de verwijdering, de reden van deze verwijdering en de wijze waarop bezwaar kan worden gemaakt. Het bevoegd gezag zal ook de Inspectie van het Onderwijs en de leerplichtambtenaar inlichten (Verzuimprotocol Primair Onderwijs, n.d.).

De mogelijkheid tot schorsing en verwijdering is ook opgenomen in de schoolgids van basisschool Ichthus.

Coördinatie van de sociale veiligheid

De coördinatie van de sociale veiligheid is in handen van de Kanjercoördinator/anti pest coördinator mevrouw Mieke Conradus - Kroes.

Monitoren van de sociale veiligheid

Schoolbreed wordt er toezicht gehouden op het sociaal emotionele welbevinden van de leerlingen. Dit gebeurt aan de hand van een leerlingvolgsysteem. In de groepen 1 en 2 wordt hiervoor het leerlingvolgsysteem KIJK gebruikt, in de groepen 3 t/m 8 wordt gebruik gemaakt van KanVas, het digitale Kanjer Volg- en Adviesstelsel.

Geraadpleegde literatuur

Hautvast, D. & Prior, F. (2010). De kracht van leerlingbemiddeling in het voortgezet onderwijs. Utrecht: APS.

NJI (2014). Interventie Kanjertraining. Opgehaald op 28 maart 2015 van <http://www.kanjertraining.nl/images/pdffiles/Publicaties/2014/Vliek2014NJlbeschrijvingKanjert raining.pdf>

PCBS Ichthus (n.d.) Sociaal emotioneel. Opgehaald op 22 maart 2015 van <http://www.ichthus.pcboapeldoorn.nl/nieuw/de-school/onderwijs/sociaal-emotioneel>

PCBS Ichthus (2005). Pestprotocol. Interne publicatie. Apeldoorn: PCBS Ichthus.

PCBS Ichthus (2014). Schoolgids 2014 – 2015. Opgehaald op 29 maart van <http://www.ichthus.pcboapeldoorn.nl/nieuw/userfiles/file/schoolgids%202014%20-%202015%20Ichthus.pdf>

Verzuimprotocol Primair Onderwijs (n.d.). Verzuimprotocol Primair Onderwijs. Apeldoorn, Brummen, Epe, Voorst. Interne publicatie. Apeldoorn: PCBS Ichthus.